

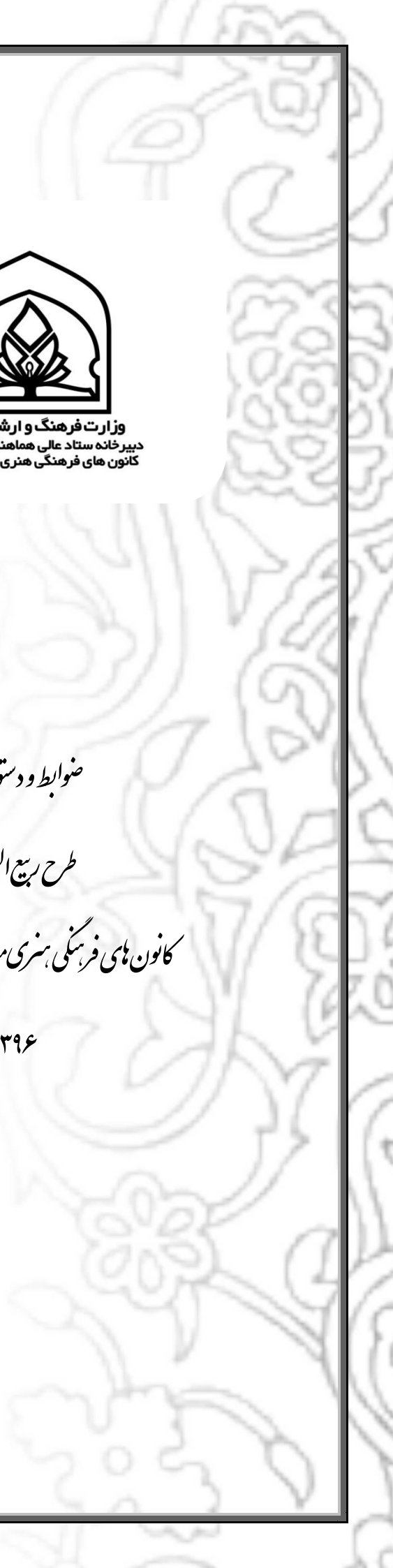
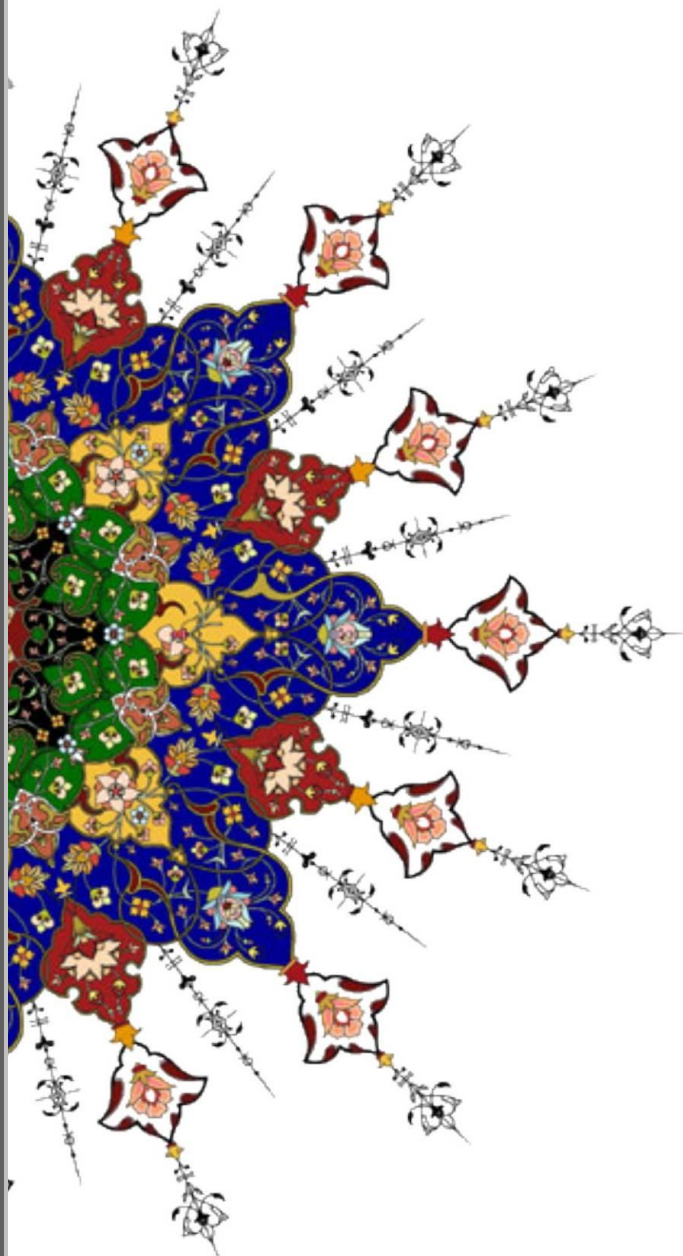
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
دبیرخانه ستاد عالی هماهنگی و نظارت بر
کانون های فرهنگی هنری مساجد کشور

ضوابط و دستورالعمل

طرح ربیع القرآن

کانون های فرهنگی هنری مساجد استان اصفهان

۱۳۹۶

«لِكُلِّ شَيْءٍ رِبْعٌ وَ رِبْعُ الْقُرْآنِ شَهْرُ رَمَضَانَ»

«برای هر چیز بهاری است و بهار قرآن، ماه رمضان است» امام باقر (علیه السلام) کافی، ج ۲، ص ۶۳۰

ماه رمضان که بهاری‌ترین فصل زندگی معنوی انسان است، بهاری‌ترین ماه قرآن نیز می‌باشد. نزول کتاب هدایت در ماه رحمت و برکت و مغفرت الهی، خود حاکی از جدا نشدن قرآن و رمضان از یکدیگر است، همانطور که در خود قرآن نیز به این موضوع اشاره شده است: «شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ». ماه رمضان ماهی است که قرآن در آن نازل شده است. اکنون که این ماه، تجلی‌گاه قرآن است، زبینه است که با این کتاب آسمانی و کلام الهی انس بیشتری بگیریم؛ چرا که سفارشات زیادی از سوی پیشوایان و بزرگان دین به مأنوس شدن با قرآن در این ماه شده است. زیرا قرآن، حافظ و پشتیبان انسان است و با قرائت قرآن و تدبر و تأمل در آیات آن انسان از آفات زمانه ایمن خواهد بود و چه نیکوست که این ارتباط و انس و پیوند در مکانی به نام مسجد باشد که خداوند از آنجا با عنوان خانه خود بر روی زمین نام می‌برد و نیز رسول مکرّمش در این باره فرموده است: «إِنَّمَا نُصِبَتِ الْمَسَاجِدُ لِلْقُرْآنِ؛ مساجد را برای قرآن ساخته‌اند». (وسائل الشیعه، جلد ۳، صفحه ۴۰۳) « مَنْ أَحَبَّ الْقُرْآنَ فَلْيُحِبِّ الْمَسَاجِدَ؛ کسی که دوستدار قرآن است مساجد را نیز دوست دارد (مستدرک الوسائل، جلد ۳، صفحه ۳۵۵)

قرآن کلام خدا و مسجد خانه خدا است، هر دو نور خدا هستند، بنابراین دوستدار قرآن، دوستدار مسجد است و دوستدار مسجد، دوستدار قرآن؛ بین قرآن و مسجد ارتباط و پیوندی عظیم و مستحکم وجود دارد و این گفتار نشانه اهمیت تلاوت قرآن در مساجد است.

متولیان مساجد باید فضای مساجد را به گونه‌ای مهیا نمایند که روز به روز و بیش از پیش شاهد گسترش انس با قرآن و اجرای برنامه‌های قرآنی در مساجد باشیم. به یقین ماه مبارک رمضان می‌تواند نقطه شروع و اوج این حرکت عظیم قرآنی باشد. چنانکه دیدار مقام معظم رهبری (مدظله العالی) با قاریان و حافظان و فعالان قرآنی در روز اول ماه مبارک رمضان، مؤید این نکته است. با تاسی از این حرکت قرآنی معظم له که الگوی همه قرآنیان است ستاد عالی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور تصمیم گرفت این برنامه و حرکت ارزشمند را در سراسر کشور برنامه‌ریزی و به اجرا درآورد و از فرصت عظیم ماه مبارک رمضان برای تبیین اهمیت و گسترش فعالیت‌ها و برنامه‌های قرآنی در مساجد استفاده نماید و علاوه بر اینکه مساجد در این ماه پربرکت و بهار قرآن برنامه‌های خاص قرآنی را به اجرا می‌گذارند برای همه ایام سال فعالیت‌های قرآنی داشته باشند.

الف (مبنای طرح :

اللَّهُمَّ قَرِّبْنِي فِيهِ إِلَى مَرْضَاتِكَ وَجَنِّبْنِي فِيهِ مِنْ سَخَطِكَ وَتَقَمَاتِكَ وَوَفِّقْنِي فِيهِ لِقِرَاءَةِ آيَاتِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

انس با قرآن دل‌های ما را با معارف قرآن آشناتر خواهد کرد. هرچه در دنیای اسلام کمبود هست، بر اثر دوری از معارف الهی و معارف قرآنی است. قرآن کتاب حکمت است، کتاب علم است، کتاب حیات است. حیات امته‌ها و ملت‌ها در آشنائی با معارف قرآن و عمل به مقتضای این معارف و عمل به احکام قرآنی است. مقام معظم رهبری (مدظله العالی) ۹۰/۵/۱۱

ب) اهداف کلی :

- احیاء سنت توجه ویژه به قرآن شناسی در ماه مبارک رمضان
- ترغیب متولیان مسجدها به فراهم نمودن زمینه اجرای برنامه‌های قرآنی در طول ماه مبارک رمضان
- ایجاد پیوند قرآنی بین مسجد، مردم، متولیان مساجد و نهادهای فرهنگی، قرآنی و اجرایی استان
- ضرورت توجه به انس هر چه بیشتر عموم مردم با قرآن کریم و ارتقاء معارف قرآنی
- ارائه الگوی برنامه قرآنی برای مساجد
- ترویج فرهنگ فعالیت‌های قرآنی

ج) اهداف جزئی:

- بهره‌گیری مناسب و کافی از فضای قرآنی ماه مبارک رمضان در مساجد برای احیاء و تقویت برنامه‌های قرآنی
- توجه بیش از پیش به برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های قرآنی در کانون‌های مساجد
- استفاده از ظرفیت‌های استانی در اجرای برنامه مشترک قرآنی
- شناسایی و تکریم فعالان قرآنی جهت ترغیب برای حضور در برنامه‌های قرآنی مساجد

د) اهداف رفتاری:

- برگزاری برنامه‌ای مناسب شأن قرآنی در مساجد همزمان با شروع ایام ماه مبارک رمضان
- برگزاری محفل قرآنی در استان‌ها به تاسی از دیدار مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در روز اول ماه مبارک رمضان هر سال با قاریان، حافظان و فعالان قرآنی
- برگزاری جلسات تلاوت قرآن در مساجد (تحقق فرمایشات مقام معظم رهبری (مدظله العالی))
- استقبال مردم از برنامه‌ها و فعالیت‌های قرآنی مساجد

ه) کلیات طرح :

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	نام	ربیع القرآن
۲	مدت	یکروزه
۳	شکل اجرا	حضوری
۴	زمان اجرا	۲۹ شعبان (شب اول ماه مبارک رمضان)
۵	شرایط	هماهنگی با سایر دستگاهها و فراهم نمودن امکانات
۶	گستره اجرایی	کل کشور
۷	محل برگزاری	همه مساجد (بویژه کانونهای فرهنگی هنری مساجد و مراکز خانه نور)
۸	مجری	کانونهای فرهنگی هنری مساجد با همکاری و مشارکت ائمه جماعات، و سایر دستگاههای فرهنگی، قرآنی و اجرایی
9	اعضاء (مخاطبین)	عموم مردم، چهره‌های قرآنی و
10	تعداد نفرات	بدون محدودیت

ردیف	موضوع و مراحل اجرا	شرح اجمالی اجرا
الف	برگزاری جلسات هماهنگی و اقدامات اجرایی	با حضور کارگروه قرآنی
ب	اطلاع‌رسانی، تبلیغات	محیطی و رسانه‌ای-۱۰ روز قبل از اجرای مراسم
ج	برنامه‌های محتوایی مراسم	برنامه‌های الزامی / اختیاری / پیشنهادی (جدول شماره ۱ و ۲)
د	مکان برگزاری مراسم	کانون‌های مساجد (کانون تخصصی قرآن-مراکز خانه نور- مساجد سراسر کشور)
ه	زمان برگزاری مراسم	۲۹ شعبان المعظم
و	تذکرات اجرایی	طبق آیین نامه
ز	ارسال فرم اطلاعات برگزاری مراسم	۲ هفته قبل از برگزاری مراسم- جدول شماره ۳
ط	گزارش	

- همکاری و تعامل منسجم و شایسته در برنامه‌ریزی و اجرای طرح با سایر نهادها و ارگان‌های از جمله استفاده از ظرفیت بسیج مورد انتظار است.

ب) برگزاری جلسات هماهنگی و اقدامات اجرایی:

- هزینه اجرای برنامه از محل کمک‌های مردمی و دستگاه‌های اجرایی و مشارکت‌کننده تامین شود. در این زمینه در ماه شعبان با انجام تبلیغات از سوی مسجد نسبت به دریافت کمک‌های مالی از مردم اقدامات لازم توسط مساجد صورت پذیرد.

- از ظرفیت حوزه‌های علمیه و ائمه محترم جماعات از روزهای قبل برای تبیین و اطلاع‌رسانی بهره گرفته شود و در این خصوص با برگزاری جلسات با ائمه جماعات و حوزه‌های علمیه، برنامه بصورت کامل توجیه شود.

- از نقش محوری ائمه جماعات نسبت به تبیین اهداف و ضرورت انجام امور قرآنی برای مردم در ایام ماه شعبان بهره گرفته شود.

نکاتی که توسط ائمه جماعات در حین اجرای برنامه برای مردم باید تبیین شود :

- تبیین اهمیت قرآن‌شناسی و جایگاه مساجد در اجرای برنامه‌های قرآنی (تلاوت نور، تفسیر و...)
- ضرورت و اهمیت توجه بیشتر مردم به قرآن و مفاهیم قرآنی و بهره‌گرفتن از کلام الهی در امور زندگی
- حضور مردم در مساجد و شرکت در برنامه‌های قرآنی و حمایت از فعالیت‌های قرآنی مساجد
- معرفی و تبیین فعالیت‌ها و برنامه‌های قرآنی کانون‌های مساجد در ایام ماه مبارک رمضان و استمرار و تداوم آن در طی سال
- تبیین بحث خیرین و نذر قرآنی برای حمایت از فعالیت‌های قرآنی مساجد

ج) اطلاع‌رسانی و تبلیغات:

- تبلیغات (محیطی و رسانه‌ای)

- تهیه و توزیع دعوت‌نامه با امضای امام جماعت مسجد برای خانواده‌ها برای شرکت در مراسم

د) برنامه‌های محتوایی مراسم (پیشنهادی):

برنامه‌های محتوایی مراسم در چهار بخش به شرح ذیل تقسیم بندی می‌شود:

برنامه‌های محتوایی مراسم (پیشنهادی)	
جدول شماره ۱	۱- برنامه‌های روز مراسم
جدول شماره ۲	۲- برنامه‌های ایام ماه مبارک رمضان
جدول شماره ۳	۳- برنامه‌های جنبی
جدول شماره ۴	۴- برنامه‌های سالیانه

۱- برنامه‌های روز مراسم :

برنامه‌هایی هستند که پیشنهاد می‌شود برای روز مراسم برنامه‌ریزی و اجرایی شوند.

۲- برنامه‌های روزانه ماه مبارک رمضان:

برنامه‌هایی هستند که پیشنهاد می‌شود در طول ماه مبارک رمضان برنامه‌ریزی و اجرایی شوند.

۳- برنامه‌های جنبی :

برنامه‌هایی هستند که پیشنهاد می‌شود در کنار برنامه اصلی مراسم در صورت وجود شرایط و تامین امکانات، اجرا شوند.

۴- برنامه‌های سالیانه :

برنامه‌هایی هستند که پیشنهاد می‌شود برای بعد از ماه مبارک رمضان در نظر گرفته شده و عوامل مسجد نسبت به اجرای آن در طی سال اقدام می‌کنند.

جدول شماره ۱ - برنامه‌های روز مراسم (پیشنهادی)

شرح مختصر	عنوان	ردیف
<ul style="list-style-type: none"> • تبیین اهمیت قرآن شناسی و جایگاه مساجد در اجرای برنامه‌های قرآنی (تلاوت نور، تفسیر و...) • ضرورت و اهمیت توجه بیشتر مردم به قرآن و مفاهیم قرآنی و بهره‌گرفتن از کلام الهی در امور زندگی • حضور مردم در مساجد و شرکت در برنامه‌های قرآنی و حمایت از فعالیت‌های قرآنی مساجد • معرفی و تبیین فعالیت‌ها و برنامه‌های قرآنی کانون‌های مساجد در ایام ماه مبارک رمضان و استمرار و تداوم آن در طی سال • تبیین بحث خیرین و نذر قرآنی برای حمایت از فعالیت‌های قرآنی مساجد 	امام جماعت	سخنرانی ۱
از قاریان و حافظان برجسته، بین‌المللی و ممتاز استان	قاری حافظ	اجرای تلاوت قرآن ۲
قاریان تلاوت نور مسجد	جزء خوانی قرآن	۳
یک ساعت قبل یا بعد از نماز مغرب یا نماز ظهر		
گروه برتر استانی / مسجد	تواشیح	۴
اساتید جلسات، ائمه جماعات مجری تفسیر، قاریان تلاوت نور، دانش‌آموزان، دانشجویان و... مساجد	تکریم نخبگان علمی، چهره‌های موفق قرآنی، هنرمندان، شاعران و... قرآنی مساجد (محلّه)	۵
دختران و پسران نوجوان مکلف روزه اولی - تهیه و اهدا کادو و جایزه از سوی خانواده‌های مکلفین	تشویق و معرفی روزه اولی‌ها	۶
برای منتخبین	مسابقه قرآنی	۷
برای همه حاضرین	قرعه‌کشی عمومی	۸
افطار ساده	سفره کریمانه	۹

جدول شماره ۲ - برنامه‌های ایام ماه مبارک رمضان (پیشنهادی)

شرح مختصر	عنوان	ردیف
تلاوت قرآن بعد از نماز	تلاوت نور	۱
موضوعی	تفسیر قرآن کریم	۲
تربیتی		
حفظ موضوعی آیات قرآن کریم	حفظ قرآن کریم	۳
حفظ سوره‌های خاص (یس، واقعه، الرحمن و...)		
حفظ جزء سی‌ام قرآن کریم		
(قاریان و حافظان)	محفل انس با قرآن	۴
(علماء، اساتید، قاریان، حافظان، نخبگان، کودکان و...)	تجلیل و دیدار با چهره‌های قرآنی	۵
(علمی، تربیتی، پژوهشی و...)	نشست‌های قرآنی	۶
شهداء قرآنی، خانواده‌های فعال در عرصه قرآنی	دیدار با خانواده‌های قرآنی	۷
(حضور، پیامکی، مجازی، اینترنتی، شبکه‌های اجتماعی، رسانه تصویری و مکتوب و...)	مسابقات قرآنی	۸
آیات، سوره‌های مشخص	همخوانی قرآنی	۹

جدول شماره ۳ - برنامه‌های جنبی (پیشنهادی)

عنوان و شرح مختصر

- قرائت همزمان یک سوره در ساعت یا زمان مشخص
- تهیه و اهداء کارت خادم القرآنی برای علاقمندان و بچه‌ها توسط ائمه جماعات
- خوشنویسی آیات و اهداء به مردم
- تجلیل از خانواده‌های قرآنی محله، کودکان و نونهالان قرآنی در مراسم
- مسابقه نقاشی و آبرنگ و ... و نصب نقاشی در انظار و پخش کلیپ قرآنی برای کودکان و نوجوانان
- برگزاری نمایشگاه تولیدات و دستاوردهای قرآنی کانون‌های مساجد و سایر دستگاه‌های قرآنی و فروشگاه قرآنی کتب مذهبی و قرآنی
- اجرای شعرخوانی، تئاتر شاد توسط نوجوانان مسجدی با موضوع ماه مبارک رمضان
- تهیه و توزیع نشریه قرآنی
- اجرای برنامه‌های مختلف قرآنی در سطح مسجد محله و شهر از صبح روز مراسم تا زمان اصلی اجرای برنامه در شب
- توزیع غذاهای طبخ شده بعنوان افطار در همان روز
- تهیه جایزه توسط خانواده‌ها و اهدا به کودکان و نوجوانان قرآنی

جدول شماره ۴ - برنامه‌های سالیانه (پیشنهادی)

ردیف	عنوان	شرح مختصر
۱	تلاوت نور	تلاوت قرآن بعد از نماز
۲	تفسیر قرآن کریم	حداقل هفته‌ای یک جلسه
۳	جلسات سنتی آموزش قرآن	روخوانی، روانخوانی، تجوید، صوت و لحن، حفظ، مفاهیم
۴	جلسه تلاوت استماع قرآن	حداقل هفته‌ای یک جلسه
۵	نهج البلاغه خوانی	حداقل هفته‌ای یک جلسه

نکات مهم :

- ۱- مسجد با توجه به ظرفیت و امکاناتش می تواند مجری چند برنامه قرآنی در روز مراسم باشد. اجرای یک برنامه خاص در ایام ماه مبارک رمضان و تدوین برنامه آموزشی قرآن و جلسه تلاوت و استماع قرآن برای مسجد در طی سال از نتایج مورد انتظار طرح ربیع القرآن می باشد
- ۲- پیشنهاد می شود مسئولین اجرایی قبل از برگزاری مراسم نسبت به تهیه تابلو اعلانات برنامه های چهارگانه بالا اقدام نمایند و جهت اطلاع عموم آن را در محل مناسبی نصب نمایند.

ه (مکان برگزاری مراسم :

فاز بندی و اولویت بندی مکان اجرای طرح	
مساجد مجری طرح تلاوت نور به ویژه کانون های فرهنگی هنری و خانه نور مساجد	۱
همه مساجد	۲

- موارد زیر برای مکان برگزاری مراسم در نظر گرفته شود:
 - از موقعیت جغرافیایی مناسب برای رفت و آمد برخوردار باشد.
 - تناسب بین فضای مراسم با جمعیت شرکت کننده رعایت شود.
 - تمهیدات و امکانات لازم برای برگزاری مراسم در نظر گرفته شود.
 - با امام جماعت، هیئت امناء، بسیج و هماهنگی لازم در مورد مکان مراسم، صورت پذیرد

(و) زمان برگزاری مراسم :

- مراسم در روز ۲۹ ماه شعبان (شب اول ماه مبارک رمضان) اجرا شود.
- مدت کلی مراسم با تشخیص مجریان برنامه می باشد که باتوجه به امکانات، ظرفیت و شرایط مسجد و حجم و نوع برنامه تعیین می شود.
- پیشنهاد می شود مراسم از اذان مغرب برگزار شود .

(ز) تذکرات اجرایی :

- از اجرای مراسم در جایی غیر از مسجد مثل سالن همایش و... خودداری شود.
- از اجرای قرعه کشی عمومی در آخر جلسه برای حضور از ابتدا تا انتهای مراسم شرکت کنندگان استفاده شود.
- مسابقه قرآنی برای حاضرین در نظر گرفته شود.

تابلو اعلان برنامه های قرآنی مسجد در طی سال

روز	عنوان برنامه - زمان برنامه	عنوان برنامه - زمان برنامه
شنبه	تلاوت نور / بعد از اقامه نماز مغرب و عشاء	جلسه تلاوت و استماع قرآن - بعد از تلاوت نور
یکشنبه	تلاوت نور / بعد از اقامه نماز مغرب و عشاء	نهج البلاغه خوانی - بعد از تلاوت نور
دوشنبه	تلاوت نور - بعد از اقامه نماز مغرب و عشاء	جلسات سنتی آموزش قرآن بعد از تلاوت نور
سهشنبه	تلاوت نور - بعد از اقامه نماز مغرب و عشاء	دعای توسل - بعد از تلاوت نور
چهارشنبه	تلاوت نور - بعد از اقامه نماز مغرب و عشاء	جلسات سنتی آموزش قرآن - بعد از تلاوت نور
پنجشنبه	تلاوت نور - بعد از اقامه نماز مغرب و عشاء	زیارت عاشورا - بعد از تلاوت نور
جمعه	تلاوت نور - بعد از اقامه نماز مغرب و عشاء	تفسیر قرآن - بعد از تلاوت نور

تابلو اعلان برنامه های قرآنی مسجد در ایام ماه مبارک رمضان

عنوان برنامه - زمان برنامه	عنوان برنامه - زمان برنامه
..... -	جزء خوانی قرآن -
..... -	تفسیر قرآن -
..... -	جلسه آموزش قرآن -
..... -	و.....

دعوت نامه

• بسمتعالی

• هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ

• این بیانی است برای عموم مردم؛ و هدایت و اندرز است برای پرهیزکاران (آل عمران ۱۳۸)

• «لِكُلِّ شَيْءٍ رَّيْبٌ وَرَبِيعُ الْقُرْآنِ شَهْرُ رَمَضَانَ»

• «برای هر چیز بهاری است و بهار قرآن، ماه رمضان است» امام باقر (علیه السلام) کانی، جلد ۲

- قرآن کریم منشور سراسر نور و کتاب انسان ساز است که در طول تاریخ مومنان متعهد و خداجوی را به بزم آسمانی فرامی خواند. آشنایی با معارف و دانش این شعل درخشان و نورانی کلام الهی، نعمت و لطف بی متناهی پروردگار متعال است که باید همیشه بر آن سکرگزار باشیم.
- اینک که با عنایت حضرت حق در آستانه ورود به ماه مبارک رمضان، ماه بندگی خدا و ماه بهار قرآن قرار گرفته ایم از جناب عالی و خانواده محترم دعوت می شود تا در مراسم اقامتیه طرح ریح القرآن حضور یابید تا در کنار هم از فرصت محسب به قرآن کریم این جلالتین الهی بهره بگیریم.

• و صدها ۲۹ شبان المعظم بعد از اقامه نماز مغرب و عشاء

• امام جماعت مسجد

• مهر مسجد / امضاء امام جماعت

تقدیر نامه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ

این بیانی است برای عموم مردم؛ و هدایت و اندرز می است برای پرهیزکاران (آل عمران، ۱۳۸)

«لِكُلِّ شَيْءٍ رَّيْبٌ وَرَيْبُ الْقُرْآنِ شَهْرُ رَمَضَانَ»

«برای هر چیز بهاری است و بهار قرآن، ماه رمضان است» امام باقر (ع) اسلام گاه، ج ۲

نوجوان قرآنی / فریفته قرآنی

جناب آقای / سرکار خانم

باسلام و تحیات الهی؛

قرآن سرچشمه ای است که بندگان حضرت دوست سرپا معرق در آن می شوند و با عمل به آیات شریفه آن، زفرمه معنا دار آن کلام شیرین را بر زبان خود جاری می سازند و سعادت دنیا و آخرت را نصیب خود می سازند. بیدار خرنسیم به زمان با ایام ماه مبارک رمضان "ربیع القرآن" این لوح تقدیر را به پاس ارج نهادن به تلاش و مجاهدت های خالصانه در توسعه و اعتلای فرهنگ قرآنی به جنابعالی تقدیم نمایم. امید است در سایه کلام الهی، مسیر نورانی کمال و ترقی را پیش از پیش طی نمایید.

امام جماعت مسجد

مهرمسجد / امضاء امام جماعت